

Lassabban mint a gőzös

DR. ÁBRÁM ZOLTÁN

Feleséggel és három kisebb gyermekemmel vonattal látogattuk meg Budapesten tanuló fiam, menyem, kisunokám. Mehettünk volna személygépkocsival, mint mások, nyolc-kilenc órás viszonylag tempós autózással, az 52 kilométeres erdélyi autópályán megtapasva a gázpedált. Repülőjáratot már nem választhattunk volna, legalábbis Marosvásárhelyről nem. Új élményeket keresve a vonatkozás mellett döntöttünk.

Időben érkezünk a felújítás alatt álló marosvásárhelyi vasútállomásra. Ott már többször jártunk a Boldogasszony-vonat áthaladásakor szervezett ünnepélyes fogadtatásokon. Az utóbbi két évben nyak- és lábtörő körülmények között. De egyszer csak befejezik a korszerűsítést! (És a fasiszta őseink tet-

Kéregető roham

A mi nemzetközi „gyorsvonatunk” megállóról megállóra fékezik. Kislányom őszinte meglepetéssel kérdezi: még menyeni van hátra? Nos, alig indultunk el, szóval menetrend szerint még tíz óra, hogy megérkezzünk Budapestre. A vagonunkban négy különböző összetételű stabil utazó család üldögél, akik a végállomásig váltottak jegyet. Állomásról állomásra azonban fel-felszállnak különböző gyánús kinézetű fiatalok, gyermekek és még gyermekek, kéregető, magukat süketnémáknak tettetők, nyomorékok, mosdatlanok és még mosdatlanabak. Diákkorom emléke kísért, amikor egyik év karácsonya előtti hazamenetelkor a nagyváradi gyorsra épphogy felkapaszkodtam, és a folyosón állva-préselődve bekecset juhászok bűzétől ájuldoztam. Nem volt mit tennem... A mostani kalauzunk nem a tettek embere, számonkérésünkre a vállát vonogatja: van jegyük! Számomra enyhén szólva logikai ellentmondás, hogy a kéregető nincsteleneknek vonatjegyre bezzeg akad pénzük. Mindenesetre a csomagjainkra jól odafigyelünk.

FOTÓ: BODA L. GERGELY

Egy hosszú út kezdete. Marosvásárhelyről fél napba telik eljutni Budapestre

kosarokat a lábunk alatt rugdosgatjuk, az ablakokat pedig nem lehet nyitogatni. És van három képernyő a vagonban, igaz, kezdetül fogva csak esztétikai jelleggel bírnak. A négy nyelvű feliratok közül eltűnt az orosz, de még nem jelent meg az angol. Románul, a műveltebbek pedig franciául, németül és olaszul olvashatják a vízhasználat vagy az ajtónyitás utasításait. Az utazási szabályzat viszont csak román nyelvű, és – példának okáért – abban még a 2002-es dohányzási törvény tiltása szerepel az azt felülíró legújabb 2016-os helyett. Megbocsátható.

Ártatlan kérdések, vicces ország

A székelykocsárdi állomásról Dsida Jenő Nagycsütörtök című verse jut eszembe. „Nem volt csatlakozás. Hat óra késést jeleztek, / s a fullatag sötétben hat órát üldögéltem/ a kocsárdi váróteremben, Nagycsütörtökön.”

Vonatunk továbbra sem repül, csak cammog. Aranyosgyéresen a szemetesek is nemzeti színűek. Később legfeljebb tíz kilométeres óránkénti sebességgel veszünk egy akadályt, ami nem más, mint az országút felüljárója. Tíz perc múlva a nyílt mezőn állunk meg, mire az egyik utas viccesen megjegyzi: talán elvetétek a villanyt? Várunk, szemből nem érkezik szerelvény, indulunk tovább. Újabb tíz perc múl-

va fékcsikorgás, az asztalon meglódulnak a teás palackok, majd a vonaton először utazó Júlia lányunk kérdésén mosolygunk: miért van eldőlve a vonat? Ebben az országban csakis ártatlan kérdéseket feltéve és viccelődve érdemes élni.

Két és fél órája indultunk el Marosvásárhelyről. Újabb megálló, a vasúti épületen jól olvashatóan írja: Valea Florilor. Többen leszállnak, átvágnak a mezőn, azon túl két várakozó autóba szállnak be. Én is okosbambáim lettem egy helységnévvel, amely a nemzetközi vonatunk szokványos megállóhelye. (Előtte egy

lassulunk, és felelevenítjük Kós Károly emlékét, aki annak idején jókat vonatozott Bánffyhunyadra, Kolozsvárra vagy éppenséggel Budapestre. Közben kiszámítom, hogy amennyiben a Marosvásárhely–Kolozsvár táv megtételéhez három és fél óra kellett, úgy Budapestig 18–20 órára lenne szükség. Jó hír viszont, hogy újabb egy óra alatt Bánffyhunyadon vagyunk. Összesen négy és fél óra vonattal Marosvásárhelyről, autóval két óra vagy alig több. Az út mentén leselekedő rendőrök számától függően.

A magyarországi útszakaszt annyi idő alatt teszi meg, mint a Marosvásárhely és Kolozsvár közöttit. Végül negyvenperces késéssel és több mint 11 órás utazás után érkezünk meg a Keletibe.

Nem repülő, de ez is vonat

Ahogy vonatunk elhagyja a történelmi Erdélyt, már-már száguldásba kezd. Nagyváradi próbát tart, majd a határellenőrzések után a kezdetekhez képest „repülő vonattá” válik. Nincsenek kéregető, civilizált körülmények, csend és nyugalom honol. A magyarországi útszakaszt annyi idő alatt teszi meg, mint a Marosvásárhely és Kolozsvár közöttit. Végül negyvenperces késéssel és több mint 11 órás utazás után érkezünk meg a Keletibe. Boldogan, vaskos könyveink olvasásában elmerülve, lábainkat kinyújtóztattva. Talán Júlia a legboldogabb, mert a vonaton egy kitűnő játszótársra talál, akivel mellesleg iskolatárs.

Ide kívánczik még egy adat: a legendás hírű japán shinkansen a Marosvásárhely–Budapest távval hozzávetőlegesen egyenértékű Tokió–Kiotó távolságot két és fél óra alatt teszi meg. Késés nélkül. Ez utóbbi csak olyankor fordul elő, amikor nehéz szelek fújnak a Fuji-san felől. Na, az már valóban repülő vonat. A miénk nem repülő, de ez is vonat.

Vonatunk továbbra sem repül, csak cammog. Aranyosgyéresen a szemetesek is nemzeti színűek. Később legfeljebb tíz kilométeres óránkénti sebességgel veszünk egy akadályt, ami nem más, mint az országút felüljárója.

teire emlékeztető márványtáblát is visszateszik bizonyára.) A kinézetében megújuló, Budapestre tartó nemzetközi vonaton még nem utaztunk, sőt kisebb lányomnak ez ígérkezett élete legelső vonatkozásának. Kellőképpen izgult, miközben felszálltunk az indulásra kész két vagon egyikébe.

Vásárhelyi pályaudvarok

Az előzetes híresztelések ellenére, mivel a marosbogáti híd helyrehozatala már befejeződött, a vonat időben és a megszokott irányba, Székelykocsárd felé indult el. Előtte viszont hosszú hónapokig egy órával korábban indult, és Déda felé közlekedett. Ám alig vett lendületet, máris megállt valahol a külvárosban, számomra ekkor tudatosították két nyelven, hogy Marosvásárhelynek van Déli Pályaudvara (is). A Nagyalállomáson kívüli Északi Pályaudvarról, azaz a Kisállomásról már régóta tudomásom volt, sokszor szálltam fel itt a vonatra egyetemista koromban. Akkoriban, az „aranykor-szakban” két átszállással lehetett eljutni a vasúti összeköttetés szempontjából mélységesen provinciának számító Marosvásárhelyről Szatmárnémetibe. Több mint tíz, inkább tizenegy órás vonatkozással. De az Északi Pályaudvarhoz kötődik az a kilencvenes évekbeli „újkori” történet is, amikor Brassai professzor angol vendége itt szállt le, miközben őt a nagyalállomáson várták, és amire vendéglátói megérkeztek hozzá, a bőrdíjének már lába kelt.

Vécére jobb nem menni

„Nem adnának egy kis meleget?” – kérleli a kalauzt az egyik utas. „Még öt perc, és Kocsárdon leszünk, onnan pedig lesz fűtés” – hangzik a megnyugtató válasz. Igaz, már majdnem másfél órája a vonatban ülünk, többnyire utazunk. Az ülések amúgy kényelmesek, az asztal kimondottan hasznos, viszonylagos a tisztaság, és sok minden az utas előnyére változott, amióta nem ültem hasonló vonaton. Például gombok nyitják az ajtókat, bár egyesek elfelejtik megnyomni minden egyes alkalommal. A kulturális hiányosságokat azért leginkább a vécék állapota tükrözi. „Azt hittem, meghalok!” – nyugtázta kamasz lányom.

Sok minden változott még. A csomagjainkat üveglapos tartókon helyezük el, a szemetes

Az uniós belüli választóvonal

Visszajövet „csupán” harminc perces késéssel, mégis tíz perc híján 12 órás vonatkozással érkezünk meg Marosvásárhely igencsak elsötétített állomására. Egyébként a határt átlépve igénytelen-ség és pusztulás látványa fogadott: vasúti sínek menti szemét, tövis és bozót, rozsdás vasszörnyek és málladozó betonmaradványok, sorsukra hagyott egykori bakterházak, a háttérben felépült és épülőfélben levő palotákkal. A közvagyon elherdálása vegyült a harácsolás megalomániájával. Szemmel is érzékelhető volt bárki számára az Európai Unió belüli kirívó választóvonal. Filmezőgépnélkül, agytekervényeink pusztá adottságaival rögzíthető volt a kontraszt. Most vonaton utazva tapasztaltuk, máskor autóval közlekedve. (Javasolom a Basescu-kaliberű politikusoknak, hogy egyszer vonattal utazzanak Bukarestből Budapestre, majd utána döntsék el, hogy a „vasúti múzeumot” szeretnék-e kiterjeszteni a Tiszaig, avagy inkább európai színvonalhoz közelítenék a többnyire monarchiás időkbeli erdélyi vasúti közlekedést.)